

До Административен съд – Варна
адм. дело 451 /2020г., II състав
admdelovodstvo@gmail.com

ЗАЩИТА

От Сдружение за оптимизиране на правосъдието и администрацията - СОПА
Седалище гр. Варна, ЕИК 176143308, чрез Юлиан Атанасов Чолаков
Адрес: бул. „Владислав Варненчик“ № 133, бл.40, вх.А, ап.43, гр. Варна 9004

Уважаема госпожо Административен съдия,

Моля при постановяването на съдебното решение, освен доводите в жалбата, да вземете предвид и следните съображения.

Отказът на АЯР да предостави докладите за оценка на инцидентите заради несъгласието на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД е в нарушение на закона.

НАРУШЕНИЕ НА ЗАКОНА

АЯР се позовава на § 1д, ал.3, т.1 от ЗБИЯЕ: „(3) Извън случаите по ал.2 информацията по ал.1 се предоставя: 1. с писмено съгласие на съответния заявител, лицензиант или титуляр на разрешение по този закон, предоставил информацията.“

1. На първо място, алинея 4 към същия § 1д от ДР в ЗБИЯЕ гласи:

„(4) Ограниченията по ал. 1 - 3 не се прилагат при предоставянето на: 1. информация за инциденти и аварии в ядрени съоръжения или обекти с източници на йонизиращи лъчения в обем, определен с наредбите по чл. 19, ал. 1, т. 8 и чл. 123“.

Наредбите по чл. 19, ал. 1, т. 8 и по чл. 123 от ЗБИЯЕ, които според ЗБИЯЕ се определят от Министерски съвет, обаче не са публични и достъпни за широката общественост. Тъй като двата функциониращи блока на АЕЦ „Козлодуй“ фактически предствляват двете най-мощни съоръжения с потенциални източници на йонизиращи лъчения в страната – техните ядрени реактори, отказът на АЯР от достъп до информация, основан в писмото им единствено върху писменото несъгласие на лицензианта АЕЦ „Козлодуй“, следва извода, че отказът представлява административен акт **в нарушение на материалния закон**.

2. Съгласно чл.31, ал.5 от ЗДОИ съгласие не се изисква, когато самото трето лице е задължен субект по ЗДОИ. АЕЦ „Козлодуй“ е с капитал, собственост на БЕХ ЕАД, представлява единствената в страната ядрена централа с два действащи ядрени реактора, оценката на чието въздействие върху околната среда, здравето и живота на хората следва да е съпътствано с максимална степен на прозрачност. Централата е изрично визирана и спомената в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г., приета с Решение на Народното събрание (обн. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 7 Декември 2018г.). От изложеното следва извод, че дружеството е публичноправен субект по смисъла на чл.3, ал.2, т.1 от ЗДОИ. Следователно неговото съгласие или несъгласие за предоставяне на исканата информация е ирелевантно за дължимостта ѝ от административния орган. Като не е отчел материалния закон, последният е **издал незаконосъобразен отказ**.

3. Дори да беше налице формално засягане на интересите на трето лице, то в случаите на търговски дружества, каквото е в настоящия случай третото лице, е налице ясно законово предписание. На защита подлежи съгласно чл.17, ал.2 от ЗДОИ единствено информация, която „представлява търговска тайна и чието предоставяне или разпространяване би довело до нелоялна конкуренция между търговци, не подлежи на предоставяне освен в случаите на надделяващ обществен интерес“.

В настоящия случай информацията не представлява търговска тайна, тъй като е резултат от извършени проверки на компетентен държавен орган, а не създадена от дружеството в рамките на производствения му процес информация. На следващо място, дори в случаите на чл.17, ал.2 от ЗДОИ е необходимо административният орган да изложи в мотивите на един евентуален отказ „обстоятелствата, които водят до нелоялна конкуренция между търговците“ /чл.17, ал.3 от ЗДОИ/. За да узнае административният орган тези обстоятелства обаче, те следва да са били заявени от третото лице пред него. Тъй като такива данни не са налице, то отказът е в **нарушение на административнопроцедурните правила и на изискването за форма.**

4. В случая става въпрос именно за **надделяващ обществен интерес**, който по особено категоричен начин надделява над нежеланието на АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД докладите за двата инцидента да бъдат достъпни за обществеността, по следните причини:

4.1. Надделяващият обществен интерес е свързан с обстоятелството, че подобни технически инциденти в последно време се случват например в Блок 6 на атомната централа относително редовно, през една или две години.

Подобни инциденти са възникнали през 2012, 2013, 2015 и 2017 година. Тези инциденти са коментирани в експертно становище на ядрения физик, експерт с над 45 години стаж в областта на ядрените реактори и рисковете свързани с тях, и бивш председател на АЯР проф. Георги Касчиев, излъчено по телевизия БТВ (bTV) на 04.07.2019 г. Интервюто е достъпно в интернет на следния адрес: <https://btvnovinite.bg/predavania/tazi-sutrin/georgi-kaschiev-avarijata-v-vi-blok-na-aec-kozloduj-ne-e-bezobidna.html>

В допълнение към изложеното следва да се подчертае, че през 2019 г. **за първи път в Блок 6 на атомната централа се случват два технически инцидента в рамките само на един месец – на 3 юли и на 1 август. Инцидентът в Блок 6 на 26 ноември същата година се явява трети само за една година!**

Във връзка с горния факт, интересът на обществото да разполага с цялата информация за тези два инцидента се пояснява и от посоченото експертно становище на проф. Георги Касчиев, а именно: **броят на подобни инцидентни работни режими е ограничен за живота на всеки един реактор, като всеки такъв режим намалява живота на реактора, тъй като се отразява негативно на здравината и устойчивостта на реакторните компоненти.**

4.2. Отказът на АЯР да предостави докладите за двата инцидента в Блок 6 на АЕЦ „Козлодуй“, само заради несъгласието на атомната централа, е порочен поради неизвършването на дължимия съгласно закона баланс, при който да бъде отчетен надделяващият обществен интерес. В цитираната в заявлението Орхуска конвенция, чиито разпоредби са отразени и от разпоредбите на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), се съдържа изрично задължение за отчитане на обществения интерес при прилагане на ограниченията на правото на достъп до информация (чл.20, ал.4 от ЗООС). Това задължение в случая не е изпълнено при издаването на оспорения отказ, което е **нарушение на материалния закон.**

4.3. Още по-належаща е нуждата да се приложи закона, като се вземе предвид надделяващият обществен интерес и поради разпространената в медиите информация, че на **01.10.2019г. АЯР издаде лиценз за продължаване срока на експлоатация на Блок 6 с десет години. Удължаването на лиценза на Блок 6 с десет години, както и удължаването на лиценза на Блок 5 на 03.11.2017г., също с десет години, бяха извършени без Доклад за оценка за въздействие върху околната среда.** За сравнение, за руската Балаковска АЕЦ, която работи със същите реактори като тези в блокове 5 и 6 на АЕЦ „Козлодуй“, ДОВОС е извършен преди руският регулатор да удължи лиценза на реакторите. **Предвид този факт, непредоставянето на информация за техническите инциденти в блокове 5 и 6 на българската АЕЦ е още по-порочно и опасно** – както за гражданите и околната среда в Република България, така и за гражданите и околната среда в съседните държави, а също и за тези на целия Европейски континент и части от съседните континенти.

5. Председателят на АЯР е длъжен да предостави исканата информация, тъй като в Закона за безопасно използване на ядрената енергия е постановено: Чл. 3. (2) *„При използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво ядрената безопасност и радиационната защита имат приоритет пред всички други аспекти на тази дейност”*.

В Закона за безопасно използване на ядрената енергия чл. 5 са разпоредени функциите и задълженията на председателя на АЯР, като т. 9 гласи: *„Председателят на агенцията предоставя на граждани, юридически лица и държавни органи обективна информация относно състоянието по ядрената безопасност и радиационната защита. Информацията се оповестява публично в съответствие с националното законодателство и международните задължения”*.

6. Изпълнително-разпоредителната част на оспорения индивидуален административен акт е крайно неясна. От една страна, съдържанието на същия има белезите на решение за отказ по смисъла на чл.38 от ЗДОИ, с оглед изложеното. От друга страна, липсва изрично формулирана воля на административния орган, насочена към формиране на такъв отказ, което представлява **съществено нарушение на изискването за форма** на административния акт и **на административнопроцедурните правила**. Предвид изложеното, същият се явява **незаконосъобразен**.

Ето защо моля да уважите жалбата.

Гр. Варна, 16.06.2020г.

С уважение: Юлиан Чолаков
/подписано с КЕП/